

LBRIS

We know
books

Sorin Titel

MELANCOLIE

Editura Hoffman

DTP: Hoffman Design
Coperta: Hoffman Design
Tipar: Hoffman Print
Corectura: Alexandru-Ioan Enache
Pe copertă: Sorin Ilfoveanu

Mulțumim doamnei Ligia Brânzănescu pentru permisiunea și ajutorul acordat la editarea operei fratelui domniei sale

©Editura Hoffman, 2021, pentru prezenta ediție.

Această carte este protejată prin Copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

EDITURA HOFFMAN SRL
Fax: 0249 460 218
Tel: 0740.984.910
www.EdituraHoffman.com
www.EdituraHoffman.ro
www.LibrariaHoffman.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TITEL, SORIN

Melancolie / Sorin Titel. - Ed. a 2-a. -
Caracal: Editura Hoffman, 2021
ISBN 978-606-46-1352-3

821.135.1

I

I

Coborau în zorii reci și limpezi ai zilei luminoase de iarnă spre orașul cu ziduri groase, cu clădiri medievale, micul lor grup mergând fără să se grăbească prea tare (ceasul din turnul bisericii face să se răspândească în aerul rece al dimineții însoțite de iarnă nouă bătaii egale și foarte melodioase), străbătând partea studentească a Corso-ului (o dimineață pe la începutul lunii decembrie, o zi cu promoroacă: crengile platanilor înșirați de-a lungul bulevardului sunt încărcate de chiciură albă și strălucitoare în lumina soarelui roșcat), iar cealaltă parte a străzii, aflată în umbră, unde se plimbau de obicei fetele venite la oraș să se angajeze servitoare (unguroaice trupeșe, cu cozile lungi, atârând până la brâu, legate cu funde multicolore, ținându-se de braț și șușotind între ele, uitându-se pe furiș la soldații în termen ale căror priviri, ca niște săbii, pătrundeau până în adâncul sufletului lor neprihănit),

partea aceea, la această oră matinală, e pustie; doar un bătrân pensionar își plimbă câțelul și așteaptă în dreptul unui copac, în timp ce urina caldă a câinelui aburește în aerul rece și atât de limpede de parcă întreaga lume ar fi de sticlă. Ei nu se grăbeau, prin urmare, se îndreptau spre facultate, spre cursu de la nouă și jumătate, cam fără prea mult entuziasm. S-au oprit lângă o vitrină uitându-se la cărțile nou apărute: să nu pierdem volumul lui Esenin, spune Liviu. Știu eu o fată care lucrează la „Librăria noastră” din cartier; am vorbit cu ea să-mi rețină un exemplar; o să dispară ca pâinea caldă, o să se dea pe sub mână, tu, Matei, și așa ai obiceiul să câști gura prin librării, poate ne iei la toți câte o carte, îți dăm banii de-acuma, îi pui într-un buzunar și-i faci uitați până o apărea cartea. Apoi discuția se învâрте în jurul zilei lui Matei: se apropie, cu pași repezi, nu mai sunt decât câteva zile până la fericitul eveniment. N-ar strica să organizăm o mică petrecere, e de părere Ștefan, numai între noi bărbații, mi s-a și urat, vă spun sincer, de atâta pălăvrăgeală; cel puțin dacă ar avea într-adevăr vreun rost, dacă ne-am alege cu ceva de pe urma ei. Poate găsim și niște fetițe care se plictisesc singure și au dispoziția sufletească necesară. Ne dezmoțim picioarele, prea ne-am făcut de tot intelectualii; Hemingway și *Zăpezile de pe Kilimanjaro*, altceva nu mai aud de la voi, despre altceva nu mai știți să vorbiți! Vladimir o luase cu un pas înaintea celorlalți, pășea zâmbind radios prin lumina strălucitoare a zilei de iarnă un băiat frumos, un tip de care se îndrăgosteau „balicele” din anul întâi de cum intrau pe băncile facultății; găseau că seamănă cu Strijenov și asemănarea asta le dădea gata. Pe picioarele lui lungi, în pantalonii lui soioși de piele întoarsă, Vladimir făcea niște pași ca de cocostârc: cămașa lui albastră,

cu dungi, era larg răsfrântă, încât i se vedea lăntșorul de argint cu medalion, părul rebel, adunat în față, un fel de moț auriu, celebra „creastă de cocoș”, atât de subversivă și incriminată în cadrul ședințelor de UTM de către studenții principali, îi umbrea fruntea îngustă, dar a cărei paloare îi dădea o noblețe deosebită. (Purta pantofi cu talpă groasă de crep care îl făceau să pară și mai înalt decât era, de parcă ar fi fost cocoțat pe un fel de picioroange). De altfel, cum am mai spus, mergea cu un pas înaintea grupului, dând impresia că îi târăște nu spre cursul de „Literatura veche”, ci spre o bătălie care urma să-i acopere pe toți cu laurii victoriei. În cămăruța ta, își dă Ștefan cu părerea, nu-i posibil să organizăm ceva mai de Doamne ajută; riști ca baba, după toată aiureala care parcă văd c-o să fie, să te dea afară și pe deasupra în cămăruța aia nici nu încap mai mult de două-trei persoane, așa că am să vorbesc cu Bantaș; maică-sa pleacă săptămâna viitoare într-o delegație la Riga, încât ar fi create, ca să zic așa, toate condițiile pentru o petrecere pe cinste; nu știu dacă v-a invitat pe la el vreodată, stă lângă Grădina Botanică, într-o vilă, cu niște camere cât e amfiteatrul „Ion Budai Deleanu”, pe cuvântul meu că nu vă mint; numai să reușesc să-l conving să accepte să organizăm cheful în vasele lui apartamente; am mai fost odată la el la un chef – maică-sa era plecată într-o delegație la Varșovia – are un magnetofon Philips, n-ați mai văzut așa ceva, cred că dacă îl pui la maximum se aude în tot Clujul; l-au și pârât vecinii, când i s-a întors mămica din delegație, i s-au plâns că n-au putut dormi toată noaptea din pricina scandalului pe care l-am făcut noi; i-a adus maică-sa niște benzi din Germania Federală, ultimul răcnet, nu-ți mai vine să te oprești când le auzi, ai tot dansa, ceva extraordinar, ceva splendid; am

să-i promit că-i fac rost eu de o tipă mișto, îl știți pe gagiu cât e de neajutorat; n-aș zice că-i bărbat urât, dar e mult prea timid; în general nu se știe purta cu fetele; stă și se uită la ele ca la niște icoane de pe pereți, habar nu are ce să le spună, nu se pricepe cum să le ia, nu are papagal, cum se spune, și gagicile nu dau buzna; ar avea posibilitatea să le ofere tot ceea ce le dorește sufletul; să am eu apartamentul și banii lui, ce să mai vorbim, și Matei – cunoscându-l destul de bine pe Ștefan – distinge și coeficientul de lăudăroșenie care se află în interminabilul lui discurs. Matei bănuia că, în fondul sufletului, lui Ștefan îi e frică teribil ca nu cumva fetele să-i descopere rușinoasa lipsă de experiență și din pricina asta să râdă sau să-și bată joc de el. Prefera așadar să le agațe pe cele din anul întâi, care, fiind la rândul lor lipsite de experiență, nu aveau ce vedea și nici ce descoperi... (Și totuși, în fotografiile pe care le mai păstrez din acei ani, cu prieteni foarte apropiați, Liviu nu apare; nici măcar Vladimir, cu auria lui creastă de cocoș, nu-i prezent în ele, cu toate că îmi amintesc bine, de parcă i-aș avea chiar acum înaintea ochilor, de pantalonii lui de piele întoarsă, vișinii și foarte soioși!)

2

Sufrageria era splendidă, cu mobilier vechi și „recondiționat” – toate scaunele și fotoliile fuseseră recapitonate în catifea vișinie (numai arcurile vechi ale fotoliilor nu mai fuseseră schimbate și scârțâiau neplăcut de câte ori te așezai). Tablourile de pe pereți, unele semnate de foarte cunoscuți pictori unguri despre care încă Matei

nu prea știa mare lucru, îl impresionară în mod deosebit. Deasupra patului din dormitor trona o sfântă cu nume unguesc (subiectul e religios, într-adevăr, se justificase Ghiuri, dar e pictat de un mare pictor maghiar, n-are nici o importanță subiectul. Chiar dacă dintr-un anumit punct de vedere e nepotrivit, mamei îi pare rău să renunțe la el). Și iată-l și pe cel ai cărui obraji, cam bucălați și imberbi sunt atât de roșii încât par gata să se aprindă! Bate de câteva minute, fără ca ceilalți să-l ia în seamă, într-un pahar, așteaptă să se facă liniște; oricum, când e ziua unui prieten apropiat trebuie să se țină neapărat și un toast. Dacă te bălbâi în halul ăsta, zău că nu se pricepe nimic din ceea ce vrei să spui, i se atrage atenția vorbitorului de către Liviu. Dacă mă întreruperi tot timpul, dacă nu mă lăsați să vorbesc, se revoltă Vladimir. Nu-i încă momentul, ai răbdare, o să-ți ții toastul ceva mai târziu, e de părere Liviu. După ce ne mai încălzim oleacă. Și ce păcat, spune el, că Ștefan n-a putut să vină, tocmai el care a fost organizatorul petrecerii. Roagă-l mai bine pe Ghiuri să schimbe banda, spune Col. Să caute ceva mai vesel, din alea pe care i le-a adus maică-sa din Germania Federală! Fetele au dreptul la două savarine, anunță Liviu îndreptându-se cu platoul de prăjituri spre cele două invitate. Nu mă omor după dulciuri, ba pot să spun chiar că nici nu-mi plac, spune Binchi, luând o savarină. Am probleme cu maică-mea din pricina asta. Suferă pur și simplu că nu mă ating de prăjiturile făcute de ea. Pentru tine le-am făcut, zice, și tu nici nu vii să le guști... Ți-ai pătat rochia cu frișca, îi atrage atenția Col, du-te repede în baie și dă cu puțină apă caldă. (Toate aceste voci amestecate, frânturi de fraze, strigăte de bucurie, am impresia că le aud din nou, de parcă ar fi fost înregistrate pe o bandă de magnetofon.) Sunt nebun după Belafonte, exclamă

Vladimir, luându-se cu mâinile de cap, zburindu-și părul, vrând probabil ca în felul ăsta să-și sublinieze entuziasmul, să facă impresie în fața fetelor; dar se simte încă pe un teren nesigur, de unde și modul cam nefiresc al comportării lui. Fata sta în dreptul ferestrei mișcându-și buclele blonde în ritmul îndrăcit al melodiei:

— Ce părere aveți? Când, ați mai ascultat voi o muzică așa de extraordinară!? Pur și simplu ultimul răcnet! Când am să le spun fetelor la cămin ce minunat ne-am distrat, parcă văd că nici n-o să mă creadă! Am o poftă nebună să dansez, dar, din păcate, voi, bărbații, nu vă prea omorâți cu dansul! Preferați să stați de vorbă, să puneți țara la cale, în schimb pe noi, fetele, ne cam neglijați, nu vă supărați că vă spun, dar prefer să fiu sinceră! De ce să-i las în pace? Dacă ne-au invitat, să facă bine și să aibă grijă de noi, să ne danseze! Frumoasă locuință și ce mobilă mișto, zice ea, vorbind fără întrerupere – de vină erau paharele de vișinată pe care le golise – mai ales masa asta sculptată îmi place la nebunie!...

S-a așezat într-un fotoliu, aproape că a dispărut între spetezele lui înalte și l-a rugat pe Matei să-i mai toarne din sticlucă cu vișinată. În timp ce cealaltă – erau amândouă studente la Facultatea de Drept, în anul doi – înaltă, brunetă, cu niște cozi groase adunate într-un coc înalt, cu o gură mare senzuală, și cu un ușor puf întunecat deasupra buzei superioare, o ființă foarte mândră și distantă, o privea cu vădită dezaprobare. Ce-l apucase pe Ștefan s-o invite tocmai pe ea la petrecere? o persoană atât de nepotrivită pentru o astfel de ocazie, locul ei era mai degrabă, își spunea Matei, la o masă de prezidiu, și-și aminti de cei ce ocupau astfel de locuri la ședințele lor de an. Colega lor Cristescu, de

pildă, luându-și în permanentă notițe, însemnând într-un carnetel cu coperti roșii de vinilin, ceea ce colegii lui, cei mai combativi dintre ei, bineînțeles, spuneau, luând atitudine împotriva manifestărilor reprobabile ale altor colegi, sau dezbătând cu multă aprindere, punând adică mult suflet (chipul le era roșu, fie din pricina căldurii din sala de ședințe, fie din pricina entuziasmului de care dădeau dovadă), problemele cele mai arzătoare ale colectivului lor (în timp ce colega de la masa prezidiului continua să ia notițe, cu cel mai mare zel, ridicându-și sprâncenele subțiri și foarte arcuite ori de câte ori avea o nedumerire sau câteodată chiar în semn de dezaprobare, dacă se întâmpla cumva ca vorbitorul să bată câmpii, „să nu fie la obiect”). Privire atât de concludentă și expresivă încât cel care avea cuvântul se oprea la mijlocul frazei, înțelegând că n-a pornit-o pe drumul cel mai bun; izbutea să se remonteze ajutat fiind de aceleași priviri care deveneau binevoitoare și totodată însuflețitoare (înțeleg foarte bine că ceea ce vrei să spui e cât se poate de just, numai să fii atent cum te exprimi, trebuie să găsești cuvintele cele mai potrivite), o lua de la început, iar colega lor, Cristescu, dădea de câteva ori din cap, în timp ce chipul îi devenea impasibil și neutru; nu se putea citi nimic pe fața ei neînsuflețită, ca de sfinx (vorbitorii nu trebuie să fie influențați, ei trebuie lăsați să-și spună în chip deschis, principial, gândurile). Chiar seamănă amândouă, își spunea Matei. Se aștepta ca fata să-și scoată din buzunar un carnetel cu coperti de vinilin roșu, asemănător celui utilizat de colega lor Cristescu, să înceapă să-și ia notițe, să transcrie, eventual, trâncăneala celeilalte, a celei foarte vorbărețe; între timp Binchi mai golise un păhărel de vișinată și avea buzele umede și roșii. Numai că fata, care până atunci nu deschisese

gura, vorbi dintr-o dată și fură cât se poate de uimiți de timbrul foarte jos și în același timp catifelat al vocii ei. Li se adresă lor, băieților (aceștia, adunați în mijlocul sufrageriei imense, chiar sub abajurul cu mai multe brațe, care își trimeau lumina de sus, de parcă s-ar fi aflat cu toții pe un platou de filmare, sub jetul reflectoarelor), mai mult decât surprinși de franchețea aproape băiețească a tonului ei, de parcă i-ar fi cunoscut de când lumea, de parcă ar fi fost, ei, toți cinci, cei patru băieți și cu ea (pe cealaltă, cea vorbăreată, cea cu buzele umede de vișină, părea s-o excludă în mod intenționat) camarazi și prieteni de când lumea. Nu prea mă simt în formă azi, spuse ea. Voi, însă, căutați-vă de ale voastre și nu-mi purtați de grijă... E adevărat că puteam să nu vin, să vă refuz, să vă spun că am alte treburi. Și așa le vorbea de parcă ei toți ar fi invitat-o, când de fapt fusese inițiativa lui Ștefan care de altfel și lipsea de la petrecere din pricina crizei aceleia caraghioase de apendicită. Le găsisse cu greu pe fete, după propria-i mărturisire, și le luase cu japca, pe sus aproape. Nici n-au avut timp să deschidă gura, se lăudase el, mândru că se purtase ca un bărbat întreprinzător și irezistibil. Mi-e chiar teribil de teamă să nu vă stric petrecerea, spunea fata, cu vocea ei catifelată, dar am trecut prin niște momente atât de cumplite în ultima vreme, încât mi-am zis că nu strică totuși să ies puțin, să uit de ale. E mult mai greu când rămân singură... Aducea a un fel de confesiune ceea ce spunea, cu vocea ei moale și catifelată, care le sunase atât de plăcut și surprinzător în urechi, și băieții, stând ciorchine sub abajurul cu lămpi de cristal (unul din ei chiar atinse cu capul franjurii de sticlă și se auzi un sunet cristalin și prelung al cărui ecou mai stăruia un timp în încăperea), se simțiră ușor stânjeniți, nu prea știură

în primul moment ce să spună. Mărturisirea asta, oricât de frumos și catifelat ar fi fost glasul celei care o făcea, părea oricum deplasată; ei veniseră să se distreze, nu să asculte ofurile altora, voiseră să iasă puțin „dintr-ale lor”, din cele foarte grave și cât se poate de bărbătești; acesta era și rolul fetelor, să dea o notă de frivolitate, de veselie lipsită de orice grijă, sărbătoririi lor, o dată în viață, nu-i așa, împlinește omul douăzeci și unu de ani! – și uite cum invitata asta a lor se apucase să le vorbească așa, tam-nesam, cu o totală lipsă de tact, stricându-le pe neașteptate petrecerea, despre nu știu ce necazuri și neplăceri de-ale ei! Îi era frică să rămână singură – și de câte ori trecuseră la rândul lor printr-o astfel de spaimă! Nu te mai gândi la ele, uită-le, am venit aici să ne distrăm, spune Col, roșu la chip, i se încinseseră obrazii, conștient fiind de propria lui lașitate. Nu pot să uit, spuse fata și, cu totul pe neașteptate, ochii i se umplură de lacrimi. Îi ocoliră privirea prefăcându-se, toți patru, că nici nu observă că are lacrimi în ochi (și le șterse însă repede, cu dosul palmei, ca o fetiță mică și neajutorată și întreaga ei înfățișare, care până atunci lăsase impresia unei intangibile severități, se înmuie și se îndulci dintr-o dată. Cu tot cocul ei înalt, observară băieții, nu era, totuși, decât o fetiță speriată și neajutorată, care avea nevoie de compasiunea lor).

*

Întotdeauna ești atât de timid?, îl întreba cealaltă fată, care nu fusese, se pare, defel atentă la cuvintele colegei ei, pe Matei. Vrei să-ți ghicesc în palmă, vrei să te învăț să-ți faci nodul la cravată? Ești demodat, te rog să mă crezi, cine

mai poartă astăzi un nod ca al tău? Am impresia că te-am zgâriat cu unghia; dacă nu stai nemișcat, am să te bat, de data asta nu mi-a ieșit chiar cine știe ce; nu arată cum ar trebui și din pricina cămășii care are guler prea îngust. Sunt de părere c-ar trebui să cântăm „Mulți ani trăiască!”, propuse ea în gura mare, vă spun foarte sincer că m-am cam amețit, am început să le văd pe toate parcă dublu. Pe canapeaua asta nu se poate odihni nimeni, e îngrozitor de tare, simți cum îți intră arcurile în coaste, mai spuse ea. Închid ochii, uite așa, și într-o clipită am și adormit! Bineînțeles că dansăm, pentru ce credeți voi c-am venit, dar trebuie, totuși, să mă odihnesc, mă dor picioarele, am obosit. Și tu, Liviu, când ai de gând să-ți ții toastul, dacă mai întârzii cu el, eu chiar n-am să mai pricep absolut nimic. V-am spus doar că m-am amețit! Sărbătoritului o să-i facă plăcere, am observat că ține foarte mult la tine; ceea ce îmi place la voi e că țineți mult unul la celălalt. Pe tine, Matei, te invidiez că ai un prieten care te iubește atât de mult, gata, nu mai spun nimic, constat că într-adevăr sunt beată și vorbesc numai prostii... Și în timp ce dansau amândoi, Matei simte mâna ei mică și ușor transpirată odihnindu-i-se pe piept. Cum îți bate inima, spune ea, te pomenești că din pricina emoției că dansezi cu mine? Am observat că ești foarte timid, doar că mie îmi plac timizii, mă prăpădesc după ei; îndrăzneții, obraznicii mă agasează, mă enervează de-a dreptul, ăia care își dau aere, care fac pe grozavii că ei sunt cineva, care se cred irezistibili, se uită la tine și așteaptă, gata, să leșini sub privirile lor ucigătoare; niște nesuferiți, de-a dreptul niște nesuferiți; nu mă contrazice pentru că știu eu ce spun. Ea, Binchi, se gândise în primul moment să-i refuze, n-o să vin singură, dragă, e plină lumea de gagici, ce, vreți să vi le găsesc eu?! De

ce nu m-a făcut mama pe mine băiat, Doamne, ce m-aș mai descurca! Ce părere ai de Corina Miclan de la limbi străine, o întrebuse Ștefan. N-o știu prea bine, dar bineînțeles, n-am nimic împotriva. Ar fi venit cu multă plăcere, dar s-ar putea să plece la Turda... E invitată de un văr de-al ei la un botez... N-am nici un chef să mă duc, o să fie plictiseală, îți dai seama, îi spusese ea lui Ștefan, toți babalăcii ăia cântând „Pe umeri pletele-i curg râu” și „De-ar fi mândra-n deal la cruce”. Dacă refuz să mă duc se supără mama, ea ține foarte mult la ruda asta a noastră. Tu, Corina, faci așa cum vrei tu, nu vreau să te influențez, dar sunt convinsă că te-ai simți și te-ai distra mult mai bine cu noi. Dacă reușesc să scap, vin, îi promisese fata, sâmbătă dimineața la seminar vă dau un răspuns precis, adăugase ea, zâmbindu-i dulce, lăsându-l pe Ștefan să-i mângâie părul, patern, bătrânește mai curând. Să rezolv chestia cealaltă, să scap de invitația la Turda.

Vladimir schimbă banda, mâinile lui, cu degete lungi, foarte frumoase (aș fi bun de mamou sau de pianist, ce părere aveți?!) apucă aproape cu pioșenie rola de pe banda căreia s-au revărsat atâtea melodii nemaiauzite. E cât se poate de grijuliu, de parcă ar umbla cu un obiect care, la cea mai mică mișcare necugetată de-a lui, ar risca să se facă țandări. Și din nou vocea lui Elvis Presley se revărsa în sufrageria cu mobilă stil. Fata cea serioasă (și care are un necaz de-al ei pe care deocamdată nu vrea să-l spună) refuză să danseze și stă de vorbă cu Col. La optsprezece ani, Col aspirase să ajungă un mare ciclist (picioarele le are foarte mușchiuloase și ușor strâmbe), dar a fost obligat să renunțe la sport, am avut o chestie la plămâni, așa că vrând-nevrând m-am lăsat, îi mărturisește el fetei. Nu mi-a fost ușor; mă închideam în magazia de lemne, să nu mă vadă ai mei că plâng. Ce să-ți